

INFORMACIJA O ZAKLJUČIVANJU MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU MINISTARSTVA JAVNOG ZDRAVLJA REPUBLIKE KUBE I MINISTARSTVA ZDRAVLJA CRNE GORE O SARADNJI U OBLASTI ZDRAVLJA I MEDICINSKIH NAUKA

Memorandum o razumijevanju između Ministarstva javnog zdravlja Republike Kube i Ministarstva zdravlja Crne Gore o saradnji u oblasti zdravlja i medicinskih nauka je usaglašen na osnovu obostrano iskazanog interesa da se formalizuje saradnja ove dvije države u oblasti zdravstva.

Memorandumom je predloženo da se saradnja ostvari kroz:

- Razmjenu iskustava o unapređenju zdravstvenih sistema;
- Stručne obuke za studente i postdiplomce, kao što su kratkoročne obuke za razvoj vještina i znanja zdravstvenog kadra;
- Razmjenu iskustava u dijelu primarne zdravstvene zaštite, zaraznih i nezaraznih bolesti, i to posebno denga groznice, HIV/AIDS, karcinoma i dijabetesa;
- Razmjenu iskustava i informacija o lijekovima i medicinskim sredstvima kao što su zakoni i politike, razvoj i istraživanje;
- Omogućavanje saradnje između zdravstvenih ustanova obje Strane u oblastima biofarmaceutskih proizvoda i razmjene tehnologija;
- Promociju zdravstvenog turizma između Strana;
- Druge oblasti saradnje u skladu sa dogovorom Strana i prema ciljevima definisanim Memorandumom o razumijevanju.

Primjenom ovog Memoranduma će se unaprijediti saradnja ove dvije države u oblasti zdravstva i zdravstvenog turizma, razmjenjivaće se informacije, eksperti i zdravstveni profesionalci, ojačaće se zdravstveni kapaciteti i proširiće se znanja u oblasti najnovijih dostignuća u oblasti medicine.

U cilju realizacije Memoranduma, ugovorne strane će formirati Radnu grupu koja će detaljno i dodatno razrađivati aktivnosti koje treba da se sprovedu.

Potpisivanje Memoranduma je planirano tokom održavanja Skupštine Svjetske zdravstvene organizacije u maju 2019. godine u Ženevi.

Prilog: Nacrt Memoranduma

PREDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ 2019. godine usvojila Informaciju o zaključivanju Memorandum o razumijevanju između Ministarstva javnog zdravlja Republike Kube i Ministarstva zdravlja Crne Gore o saradnji u oblasti zdravlja i medicinskih nauka.

2. Vlada Crne Gore ovlašćuje dr Kenana Hrapovića, ministar zdravlja, da u ime Crne Gore potpiše Memorandum iz tačke 1. ovog zaključka

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU
MINISTARSTVA ZDRAVLJA CRNE GORE
I
MINISTARSTVA JAVNOG ZDRAVLJA REPUBLIKE KUBE
O SARADNJI U OBLASTI ZDRAVLJA I MEDICINSKIH NAUKA

Ministarstvo javnog zdravlja Republike Kube i Ministarstvo zdravlja Crne Gore (u daljem tekstu se navode kao “Potpisnice”),

Uzimajući u obzir prednosti međunarodne saradnje u oblasti zdravlja i medicinskih nauka, kao i potrebu da se unaprijede uzajamni odnosi,

I u cilju uspostavljanja povoljnih uslova za razvoj saradnje zasnovane na principu jednakosti, i shodno potrebi da se uspostavi odgovarajuća zakonska osnova za uzajamne odnose saradnje.

Saglasne su kako slijedi:

Član 1

Cilj

Potpisnice promovišu, u okviru svojih nadležnosti, koje su utvrđene važećim nacionalnim zakonodavnim okvirom, saradnju u oblasti zdravlja i medicinskih nauka koja se zasniva na uzajamnoj i zajedničkoj koristi, sa ciljem razvoja zdravstvenih sistema i time doprinijeti unapređenju zdravstvenog statusa stanovništva država obje Potpisnice.

Član 2

Oblasti saradnje

Potpisnice podržavaju saradnju u sledećim oblastima:

- 2.1. Razmjena iskustva u unapređenju zdravstvenih sistema,
- 2.2. Stručne obuke za studente i postdiplomce, uključujući kratkoročne obuke za razvoj vještina i znanja zdravstvenog kadra,
- 2.3. Razmjena iskustva u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, u oblasti zaraznih i nezaraznih bolesti, i to posebno za denga groznicu, HIV/AIDS, karcinom i dijabetes,
- 2.4. Razmjena iskustva i informacija o lijekovima i medicinskim sredstvima uključujući zakonodavni okvir i politiku, razvoj i istraživanje,
- 2.5. Omogućavanje saradnje između nadležnih zdravstvenih institucija obje Potpisnice u oblasti biofarmaceutskih proizvoda i razmjene tehnologija,
- 2.6. Promocija zdravstvenog turizma između Potpisnica,
- 2.7. Ostale oblasti saradnje u skladu sa dogovorom Potpisnica.

Član 3

Oblici saradnje

Uzajamna saradnja između Potpisnica u oblastima navedenim u Stavu 2 sprovodiće se kroz sledeće:

- 3.1 Razmjenu stručnjaka i delegacija u oblastima koje su identifikovane od Potpisnica;
- 3.2 Razmjenu iskustva, informacija i dobre prakse;
- 3.3 Promociju učešća stručnjaka u konferencijama i događajima koje organizuju Potpisnice;
- 3.4 Promociju razvojnih poslovnih prilika u oblasti farmaceutike, biotehnologije i u drugim oblastima identifikovanim od strane Potpisnica ovog Memoranduma;
- 3.5 Obuku zdravstvenih stručnjaka;
- 3.6 Medicinsku pomoć, od strane zdravstvenih stručnjaka u skladu sa mogućnostima i potrebama Potpisnica memoranduma;
- 3.7 Korišćenje novih tehnologija u liječenju pacijenata;
- 3.8 Zdravstveni turizam;
- 3.9 Ostale oblike saradnje, uz zajedničku saglasnost Potpisnica ovog Memoranduma.

Član 4

Radna grupa

Potpisnice će u cilju identifikovanja i evaluacije aktivnosti saradnje i rezultata ovog Memoranduma, formirati Zajedničku radnu grupu. Radna grupa će održavati sastanke onda kada je to potrebno i u skladu sa zajedničkim dogovorom Potpisnica ovog memoranduma. Radna grupa detaljno i dodatno razrađuje aktivnosti koje treba da se sprovedu, ako i kada je potrebno za svaku aktivnost, sledeće aspekte:

- 4.1 Opšte procedure i smjernice za sprovođenje specifičnog Projekta koji može da se pojavi,
- 4.2 Ciljeve,
- 4.3 Specifične aktivnosti,
- 4.4 Program rada,
- 4.5 Raspodjelu kadra,
- 4.6 Oblik finansiranja,
- 4.7 Odgovornost i obaveze svakog od učesnika,
- 4.8 Raspodjela materijala,
- 4.9 Mehanizme evaluacije i
- 4.10 Bilo koju drugu informaciju koju učesnici procijene da je neophodna.

U pogledu realizacije projekata unutar okvira saradnje prema ovom Memorandumu, vodeći dokument treba da sadrži opis stavki od 4.1- 4.10 ovog Stava u skladu sa dogovorom Radne grupe.

Član 5

Finansiranje

Troškove koji se proizvedu aktivnostima ovog Memoranduma o razumijevanju (u daljem tekstu se navodi: Memorandum) pokriva ona Potpisnica koja stvara troškove u skladu sa svojim finansijskim sredstvima.

Aktivnosti koje se realizuju u skladu sa ovim Memorandumom može da finansira treća strana, u skladu sa prethodnim dogovorom Potpisnica.

Član 6

Riješavanje sporova

Bilo koji spor koji može da se desi zbog načina tumačenja ili sprovođenja ovog Memoranduma rešavaće se prijateljski između Potpisnica, posredstvom diplomatskih kanala.

Član 7

Tajnost informacija

Potpisnice neće otkrivati ili prenositi bilo koju povjerljivu informaciju koju razmjenjuju u procesu sprovođenja aktivnosti saradnje na osnovu ovog Memoranduma trećim licima, osim kroz ovlašćenje u pisanoj formi od druge Potpisnice.

Član 8

Izmjene

Ovaj Memorandum može da se mijenja putem uzajamne saglasnosti u pisanom obliku od strane Potpisnica u bilo koje vrijeme. Navedene izmjene stupaju na snagu u skladu sa prvom stavkom Stava 9 ovog Memoranduma. Izmjenama se ne mogu dovesti u pitanje prava i obaveza koja proizilaze ili se zasnivaju na ovom Memorandumu prije nego što takva izmjena stupi na snagu.

Član 9

Stupanje na snagu i poništenje

Ovaj Memorandum stupa na snagu datumom potpisivanja.

Ovaj Memorandum ostaje na snazi na period od tri (3) godine od datuma stupanja na snagu i može da se obnovi na period od tri (3) godine, osim ako ugovorne strane Potpisnice ne upute pisano obavještenje jedna drugoj posredstvom diplomatskih kanala, sa namjerom da se poništi ovaj Memorandum, i to šest mjeseci prije datuma isteka njegovog važenja. Poništenje ovog Memoranduma neće uticati na implementaciju započetih ili tekućih aktivnosti ili projekata.

Potpisano u _____, dana _____ 2019, u dvije originalne kopije na španskom, crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu sva tri teksta imaju jednaku autentičnost.

U slučaju različitosti u načinu tumačenja, tekst na engleskom jeziku se uzima kao mjerodavan.

**Za Ministarstvo javnog zdravlja
Republike Kube**

Dr Jose Angel Portal Miranda
Ministar javnog zdravlja

**Za Ministarstvo zdravlja
Crne Gore**

Dr Kenan Hrapović,
Ministar zdravlja

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH OF THE REPUBLIC OF CUBA
AND
THE MINISTRY OF HEALTH OF MONTENEGRO
ON COOPERATION IN THE FIELDS OF HEALTH AND MEDICAL SCIENCES

The Ministry of Public Health of the Republic of Cuba and the Ministry of Health of Montenegro (hereinafter referred to as the "Signatories"),

Considering the usefulness of international cooperation in the field of health and medical sciences, as well as the need to strengthen reciprocal relations,

In the interests of creating favourable conditions for the development of equality-based cooperation, and taking into account the need for an adequate legal basis for reciprocal relations,

Have reached the following understandings:

Paragraph 1
Objective

The Signatories shall promote, within the scope of their competences, defined by the respective national legislation, cooperation in the field of health and medical sciences based on reciprocity and mutual benefit, with the aim of strengthening the health systems thereof and contribute to the improvement of health status of citizens of the countries of both Signatories.

Paragraph 2

Areas of Cooperation

The Signatories shall support cooperation in the following areas:

- 2.1. Exchange of experiences on strengthening health systems,
- 2.2. Undergraduate and postgraduate academic training, including short-term capacity building training of health personnel,
- 2.3. Exchange of experiences in primary health care, communicable and non-communicable diseases especially dengue fever, HIV/AIDS, cancer and diabetes,
- 2.4. Exchange of experiences and information on medicines and medical devices including legislation and policy, research and development,
- 2.5. Facilitating cooperation between the health authorities of both Signatories in the fields of biopharmaceutical products and technology transfer,
- 2.6. Promotion of the health Tourism between the Signatories,
- 2.7. Other fields of cooperation as agreed by the Signatories.

Paragraph 3

Forms of cooperation

The reciprocal cooperation between the Signatories in the areas referred to in Paragraph 2 shall be carried out through the following:

- 3.1 Exchange of experts and delegations; in areas that are identified by the Signatories;
- 3.2 Exchange of experiences, information and good practices;
- 3.3 Promoting the participation of experts in conferences and events held by the Signatories;
- 3.4 Promotion of business developmental opportunities in Pharmaceutical, Biotechnological and others identified by the Signatories;
- 3.5 Training of health professionals;
- 3.6 Medical assistance, through health professionals according to the possibilities and needs of the Signatories;
- 3.7 The use of novel technology in the treatment of patients;
- 3.8 Health Tourism,
- 3.9 Other forms of cooperation, with the mutual consent of the Signatories;

Paragraph 4

Working group

The Signatories shall set up a Joint Working Group to identify and assess the cooperation activities and outcomes of this Memorandum. The Working Group shall meet at appropriate times as mutually decided by the Signatories. The Working Group shall detail and further elaborate the activities to be carried out, specifying, as appropriate in each case, the following aspects:

- 4.1 General procedures and guidelines for carrying out of specific project that may arise,
- 4.2 Objectives,
- 4.3 Specific activities,
- 4.4 Schedule of work,
- 4.5 Apportioned staff,
- 4.6 Form of financing,
- 4.7 Responsibility and obligations of each participants,
- 4.8 Allocated materials,
- 4.9 Evaluation mechanisms, and
- 4.10 Any other information that the participants deem necessary,

In the case of the execution of projects within the framework of cooperation agreed in this Memorandum, a guiding document that contains the description of the items from 4.1 to 4.10 of this Paragraph shall be agreed by the Working Group.

Paragraph 5

Funding

The expenses generated in relation to the activities of this Memorandum of Understanding (hereinafter referred to as: Memorandum) will be assumed by each Signatory incurring the expenses, according to their budgetary availability.

The activities carried out under this Memorandum, may be financed by a third party, with the previous agreement of the Signatories.

Paragraph 6
Settlement of disputes

Any dispute arising from the interpretation or implementation of this Memorandum shall be resolved amicably between the Signatories, through diplomatic channels.

Paragraph 7
Confidentiality of information

The Signatories shall not disclose or distribute any confidential information supplied in the course of the implementation of cooperative activities under this Memorandum to any third party except to the extent authorized in writing to do so by the other Signatory.

Paragraph 8
Amendments

This Memorandum may be amended by mutual written consent of the Signatories at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the first paragraph of Paragraph 9 of this Memorandum. Amendments shall not prejudice the rights and obligations aroused from or based on this Memorandum before such amendment entered into force.

Paragraph 9
Entry into force and termination

This Memorandum shall come into effect from the date of its signature.

This Memorandum shall remain in force for a period of three (3) years from the date of its coming into effect and shall be renewed for further three (3) years periods unless one of the contracting Signatories notifies the other in writing through diplomatic channels of its intention to terminate this Memorandum six (6) months prior to the date of its expiration. The termination of this Memorandum shall not affect the implementation of initiated or on-going activities or projects.

Signed at _____ on _____ 2019, in two original copies in the Spanish, Montenegrin and English and languages, all texts being equally authentic.

In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**For the Ministry of Health
of Montenegro**

Dr. Kenan Hrapovic
Minister of Health

**For the Ministry of Public Health
of the Republic of Cuba**

Dr. José Angel Portal Miranda
Minister of Public Health

MEMORANDO DE ENTENDIMIENTO
ENTRE
EL MINISTERIO DE SALUD PUBLICA DE LA REPÚBLICA DE CUBA
Y
EL MINISTERIO DE SALUD DE MONTENEGRO
SOBRE LA COOPERACIÓN EN EL ÁMBITO DE LA SALUD Y LAS
CIENCIAS MÉDICAS

El Ministerio de Salud Pública de la República de Cuba y el Ministerio de Salud de Montenegro, (en lo sucesivo denominados los "Signatarios").

Considerando la utilidad de la cooperación internacional en el campo de la salud y las ciencias médicas, así como la necesidad de fortalecer las relaciones recíprocas,

En aras de crear condiciones favorables para el desarrollo de la cooperación basada en la igualdad, y teniendo en cuenta la necesidad de una base jurídica adecuada para las relaciones recíprocas,

Han llegado a los siguientes acuerdos:

Primero 1

Objeto

Los Signatarios promoverán, en el ámbito de sus competencias, definidas por la respectiva legislación nacional, la cooperación en el campo de la salud y las ciencias médicas basada en la reciprocidad y el beneficio mutuo, con el objetivo de fortalecer los sistemas de salud de los mismos y contribuir a la mejora del estado de salud de los ciudadanos de los países de ambos Signatarios.

Segundo 2

Áreas de cooperación

Los Signatarios apoyarán la cooperación en las siguientes áreas:

- 2.1. Intercambio de experiencias sobre el fortalecimiento de los sistemas de salud,
- 2.2. Formación académica de pregrado y posgrado, incluyendo la capacitación a corto plazo del personal de salud,
- 2.3. Intercambio de experiencias en la Atención Primaria de Salud, enfermedades transmisibles y no transmisibles, especialmente dengue, VIH / SIDA, cáncer y diabetes,
- 2.4. Intercambio de experiencias e información sobre medicamentos y dispositivos médicos, incluida la legislación y las políticas, la investigación y el desarrollo,
- 2.5. Facilitar la cooperación entre las autoridades sanitarias de ambos Signatarios en el ámbito de los productos biofarmacéuticos y la transferencia de tecnología,
- 2.6. Promoción del turismo de salud entre las Partes,
- 2.7. Otros campos de cooperación según lo acordado por los Signatarios.

Tercero 3

Formas de cooperación

La cooperación recíproca entre los Signatarios en las áreas mencionadas en la cláusula Segundo 2 se llevará a cabo de la siguiente manera:

- 3.1 Intercambio de expertos y delegaciones; en áreas identificadas por los Signatarios;
- 3.2 Intercambio de experiencias, información y buenas prácticas;
- 3.3 Promover la participación de expertos en conferencias y eventos celebrados por los Signatarios;
- 3.4 Promoción de oportunidades de desarrollo tecnológico en Farmacéutica, Biotecnológica y otras identificadas por los Signatarios;
- 3.5 Capacitación de profesionales de la salud;
- 3.6 Asistencia médica, a través de profesionales de la salud cubanos de acuerdo con las posibilidades y necesidades de los Signatarios,
- 3.7 El empleo de tecnología novedosa en el tratamiento de pacientes.
- 3.8 Turismo de Salud;
- 3.9 Otras formas de cooperación, con el consentimiento mutuo de los Signatarios;

Cuarto 4

Grupo de trabajo

Los Signatarios establecerán un Grupo de Trabajo Conjunto para identificar y evaluar las actividades de cooperación y resultados de este Memorando. El Grupo de Trabajo se reunirá en el momento apropiado según lo decidan los Signatarios. El Grupo de Trabajo deberá detallar y posteriormente elaborar las actividades que se desarrollaran, especificando, según corresponda en cada caso, los siguientes aspectos:

- 4.1 Procedimientos generales y pautas para la realización del proyecto específico que pueda surgir,
- 4.2 Objetivos,
- 4.3 Actividades específicas,
- 4.4 Horario de trabajo,
- 4.5 Personal prorrateado,
- 4.6 Forma de financiación,
- 4.7 Responsabilidad y obligaciones de cada uno de los participantes,
- 4.8 Materiales asignados,
- 4.9 Mecanismos de evaluación, y
- 4.10 cualquier otra información que los participantes consideren necesaria.

En el caso de la ejecución de proyectos en el marco de la cooperación acordada en este Memorando, un documento rector que contenga la descripción de los ítems desde el 4.1 al 4.10 de esta cláusula Cuarto deberá ser acordado por el Grupo de Trabajo.

Quinto 5

Financiamiento

Los gastos que se generen con relación a las actividades del presente Memorándum de Entendimiento (en lo sucesivo referido como: Memorando) serán asumidos por cada Signatario que incurrió en los gastos, de acuerdo a sus disponibilidades presupuestarias. Las actividades que se efectúen al amparo del presente Memorando, podrán ser financiadas por una tercera parte, previo acuerdo de los Signatarios.

Sexto 6

Solución de controversias

Cualquier disputa que surja debido a la interpretación o implementación del presente Memorando se resolverá de manera amistosa entre los Signatarios, a través de canales diplomáticos.

Séptimo 7

Confidencialidad de la información

Los Signatarios no deberán divulgar o distribuir cualquier información confidencial suministrada en el curso de la implementación de actividades de cooperación bajo el presente Memorando, a una tercera parte, excepto en la medida en que lo autorice por escrito hacerlo así el otro Signatario.

Octavo 8

Enmiendas

Este Memorando puede ser enmendado por consentimiento mutuo por escrito de los Signatarios en cualquier momento. Las enmiendas entrarán en vigor de conformidad con el primer párrafo de la cláusula Noveno de este Memorando. Las enmiendas no perjudicarán los derechos y obligaciones surgidas o basadas en este Memorando, antes que estas enmiendas entraran en vigor.

Noveno 9

Entrada en vigor y terminación

El presente Memorando entrará en vigor a partir de la fecha de su firma.

El presente Memorando permanecerá en vigor por un período de tres (3) años a partir de la fecha de su entrada en vigor y será renovado otro período de tres (3) años, a no ser que uno de los Signatarios notifique al otro por escrito a través de canales diplomáticos la intención de terminar el presente Memorando seis (6) meses antes de la fecha de expiración. La terminación de este Memorando no afectará la implementación de actividades o proyectos iniciados o en curso.

Firmado en _____ el _____ 2019, en dos ejemplares originales en idiomas Español, Montenegrino e Inglés, siendo todos los textos igualmente auténticos.

En caso de divergencia de interpretación, prevalecerá el texto en Inglés.

**Por el Ministerio de Salud Pública de
la República de Cuba**

Dr. José Angel Portal Mirand
Ministro de Salud Pública

**Por el Ministerio de Salud de
Montenegro**

Dr. Kenan Hrapovic,
Ministro de Salud